

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 1.

TH. M. FRIES.

Januari

1857.

INNEHÅLL: Anmälan. — ORIG.-AFH.: E. FRIES: Linnéanska Botanikens förhållande till den nuvarande. I. — UTGIFVAREN: Några ord om *Spergula pentandra* L. NYA SKAND. VÄXTER: *Cotula coronopifolia* L. — *Eriophorum vaginatum* 'opacum Björnstr. LITT.-ÖFVERS: NYMAN, Sylloge Floræ Europææ. — HISINGER, Flora Fagervikiensis. PERSONAL-NOTISER: F. LIEBMANN †. — J. LANGE. — Sökande till Botan. Demonstrat. i Lund. — J. E. ZETTERSTEDT. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Anthemis Cotula* β . *disciflora* Lge. — Fröns ålder.

ANMÄLAN.

I ett land sådant som Sverige, der Botanikens idkare äro så vitt åtskilda från hvarandra, der tillgång till större Bibliotheker och samlingar endast för en ringa del står öppen, der kommunikationsväsendet är mindre utbildadt och till följe deraf beröringen de skilda botanisterna emellan är svårare, är behöfvat af en botanisk tidskrift äfven känbarare än i andra mera lyckligt lottade länder. Det behöfves neml., att så må sägas, ett gemensamt samlingsrum, der botanisterna veta, att de kunna träffas och samtala, ett språkrör, som för andra meddelar de observationer, som blifva gjorda, och som väcker uppmärksamheten på förhållanden, der endast förenade krafterns bemödanden kunna åstadkomma det önskade resultatet, en telegraf, som sprider inom fäderneslandet underrättelsen om de viktigaste upptäckterna inom Botanikens område. — Och dessa mål hafva Botaniska Notiser under de år de verkat sökt uppnå, och, vi må tillägga, till viss grad uppnått. De hafva neml. fastare tillknutit föreningsbandet mellan Sveriges unga botanister, de hafva i ej obetydlig grad spridit intresse för "den älskeliga vetenskapen", de hafva bidragit till en fullständigare kännedom om fäderneslandets vegetation och medverkat till lösningen af mången liten fråga inom vetenskapen. Större och viktigare inverkningsar skulle visserligen varit önskvärda, men må man besinna, att Sverige eger

endast få botanister, som ega förmågan att ingripa i utvecklingen af vetenskapen i dess helhet, att Botaniska Notiserna aldrig uppträdt med några stora anspråk, utan blott velat bidra till vetenskapens spridande och utveckling inom fäderneslandet, och man måste då tacksamt erkänna, att deras utsäde ej fallit på hälleberget. Deras fortsatta utgifvande måste därför också ligga hvar och en om hjertat, som intresserar sig för Botanikens utveckling och framtid i Sverige.

Det är med dessa tankar, som undertecknad har beslutat, då Herr Apothekaren Thedenius, under hvilken nitiska och oegennyttiga ledning denna tidskrifts utgifvande fortgått i 5 års tid, förklarar sig till följe af hopade göromål vara hindrad att längre härmed fortsätta, att öfvertaga omsorgen för densammans utgifvande. Det ombyte af utgifningsort (och till en ringa del af namn), som härigenom förssiggår, hoppas undertecknad ej skola medföra någon förändring i det deltagande, hvarmed den förut blifvit omfattad, och isynnerhet att detta deltagande måtte visa sig nu såsom förr genom meddelande af uppsatser och bidrag, genom hvilka den kan erhålla ett ökad värde. De svaga krafter, som nu åtagit sig denna börda, behöfva i sanning en kraftig hjälp, och det beror på Sveriges botanister, huruvida hoppet härom skall uppfyllas eller icke.

Den hittills följda planen kommer äfven framdeles att hufvudsakligen bibehållas. Hvarje månad utgifves ett nummer om minst ett ark jemte behöfliga plancher; innehållet kommer att utgöras af 1) Original-afhandlingar, bestående af uppsatser rörande ämnen från alla den rena Botanikens områden, dock med hufvudsakligt afseende fästadt på sådana, som äro af intresse för Skandinaviens botanister; 2) Nya Skandinaviska växter, upptagande beskrifningar på de arter, isynnerhet Phanerogamer och Heteronemæ, som nyligen äro eller möjligen komma att blifva upptäckta på Skandinaviska halfön; 3) Litteratur-öfversigt, omfattande i Skandinavien utkommande botaniska arbeten samt de viktigaste utländska; 4) Personal-Notiser och 5) Strödda Underrättelser, bland hvilka äfven kommer att intagas en fortlöpande förteckning på hittills oanmärkta växtställen för sällsyntare arter samt afvikande former.

Prenumerationsavgiften förblifver 3 Rdr Riksm. och torde den erläggas till undertecknad, hvilken besörjer tidskriftens ordentliga utdelning med posten; på bokhandelsväg kan den äfven erhållas.

Upsala den 1 Januari 1857.

Th. M. Fries.

Original-Afhandlingar.

1. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. FRIES.

I.

»Den gamla tiden är oss kär», den Linneanska tiden, då Botaniken var enkel, bestämd och helgjuten, då den med förbiseende af en mängd otillräckligt kända enskildheter, som nu göra vetenskapen diffus och vacklande, endast upptog det på vetenskapens då varande ståndpunkt vissa och allmänt erkända och företrädesvis afsåg det för allmänna bildningen och praktiska lifvet viktiga. För att vinna denna fasthet och bestämdhet måste det enskilda tycket underkasta sig lagar, fastställda genom högre begåfvade siars uppfattning af naturen. I våra dagar, då ingen auktoritet mera erkännes, är någon likformighet i åsigtter och framställning icke möjlig. Det är därför, som man icke utan grund lägger Naturalhistorien såsom läroämne till last den oupphörliga förändring, den är underkastad, den subjektivitet i åsigtter, som allt mer och mer gör sig gällande; och många bland dem, som villigt erkänna, att naturvetenskaperna till det oändliga utvidgat våra åsigtter utöfver både tid och rum och att mensklighetens oberäkneliga framsteg både i intellektuellt och materiellt afseende utgått från dessa, beklaga detta förhållande. Men jemför man förhållandet i andra kunskapsarter, torde inom dem genom tidsandans inflytande förhållandet icke vara lyckligare; då deremot i Naturalhistorien denna föränderlighet till en stor del är en följd af verkliga framsteg eller ock ett skum på vetenskapens yta, såsom alla förändringar i namn, hvaruppå endast de lägga vikt, som icke kunna ingripa i den verkliga vetenskapen. Hvad slutligen beträffar en stor del mikroklogiska undersökningar, hvilkas vikt eller värde ej kan förnekas, kan man lika litet, som om det nyfödda barnet, säga hvad af dem kan blifva.

Vid begynnandet af en ny tidskrift torde icke vara olämpligt att kasta en blick tillbaka på den äldre, Linneanska

Botaniken och dess förhållande till den nuvarande. Ehuru man dervid icke kan undgå erkänna vigten af många nya bannor, som sedermera blifvit brutna eller återupptagna, t. ex. läran om växternas inre byggnad, hvilken Linné, ehuru redan så lyckligen bearbetad af Malpighi och Grew, besynnerligt nog ville utesluta och endast räknade till vetenskapens »*curiosa*» — uppskatta värdet af många speciella upptäckter, torde likväl den nyare vetenskapen hafva mycket att lära af den äldre, t. ex. en återgång till den biologiska uppfattningen af naturen, till det concisa, bestämda, strängt logiska i system och hela framställningens form. Just vetenskapens tillväxt på bredden både till innehåll och i framställning anse vi för en af dess största olägenheter, hvarigenom det viktiga och väsentliga bortskymmes (man jemnföre nyare definitioner med Linnés; äfven Sprengels hafva i formellt afseende ett bestämdt företräde framför Decandolles). Vi skulle anse för en stor vinst för vetenskapen, om man i allmänna verk med Linné, Koch och andra klassiska författare rent af ignorerade allt, hvad man ej af egna undersökningar och fullgod auktoritet känner, om man afstode från bemödandet efter en i alla fall aldrig upphinnerlig fullständighet genom upptagande af alla omogna bidrag, hvartill man väl ock snart skall blifva tvungen genom litteraturens till oändlighet växande omfång och under dess uppblomstring i samtliga verldsdelarne. I ingen annan vetenskap anser man sig förbunden afse hvarje kompilation och omoget försök utan allt värde. En aristokrati i vetenskapen är i vår tid nödvändig, för att den ej må öfversvämmas af diletantismen.

Efterforskar man innersta grunden till skiljaktigheten emellan den Linneanska och nuvarande Botaniken, skall man finna den bestå deruti, att den förra var supranaturalistisk, den sednare är rationalistisk. Den förra såg i naturen en högre uppenbarelse, som man äfven måste lyda, fast man icke kunde förklara densamma, eller yttre förhållanden (t. ex. karakterernas afvikelser) syntes strida deremot. Egentligen hvilade den på en till klart medvetande stegrad känsla af det natursanna, en upparbetad siareförmåga, som med vår tids utbildade hjälpmedel gått förlorad och endast kunde blifva högre begåfvade naturers lott. Vetenskapen blef derigenom dogmatisk och Linné benämnde dem, som afveko från hans

grundsatser, för kattare inom vetenskapen. — Men sedan nu snart sagdt all auktoritetstro försvunnit, (ett nödvändigt vilkor för all supranaturalism), sedan vetenskapen nu blifvit demokratisk, är ej längre möjligt framgå på denna bana; den bedragna sinnligheten kan endast genom sinnlig erfarenhet återföras till rätta vägen. De, som beklaga detta förhållande, måste inse, att äfven detta är ett vilkor för en högre vetenskapens pånyttfödelse och trösta sig med Bacos ord: half kunskap afleder från, hel återför till en klarare insigt af uppenbarelsen. — Äfven de frågor, som dermed icke synas stå i något omedelbart samband, utgå ytterst derifrån, t. ex. antingen man med Linné och de äldre utgår från det högsta och fullkomligaste — eller från det lägsta och ofullkomligaste, som samtiden yrkar — antingen »släktet, såsom något i naturen gifvet, bestämmer karaktererna», eller, såsom nyare yrka, »släktet uppkommer genom familjens analys», d. v. s. genom karaktererna, otaliga andra att förtiga, hvilka i det följande skola närmare utvecklas. Man tvingades derigenom öfverse eller blott såsom tillfälliga afvikelser anmärka en mängd underordnade skillnader, hvilket vår tids anspråk på noggrannhet icke tillåter. Om man tillägger lika vikt och värde åt det tillfälliga, t. ex. hybriditeter*), betraktar enskilda afvikande släkten som familjer af lika betydelse med de större, blir ingen klar, helgjuten öfversigt af vetenskapen möjlig. Om man jemför de nyares familjer och släkten, onekligen vida lättare karakteriserade, med de äldre af Linné och Jussieu, lär oss naturliga känslan, att de sednare ofta äro naturli-

*) För oss är obegripligt, att man i vetenskapen vill afse något så obestämdt och tillfälligt, att man ens vill upptaga dem särskildt i Floror och systematiska verk. Vi instämma i detta fall helt och hållet med en af vår tids utmärktaste Botanister, Bentham, som helt och hållet förbigår den, sägande: *Hybridæ e speciebus vulgatoribus enatae saepe occurrunt, tam spontanae, quam cultae, et ab Auctoribus pro speciebus aut varietatibus accipiuntur. Hic vero nec descriptiones, nec diagnoses admisi. — Non sunt enim species perpetuae, nec varietates nec stirpes permanentes, sed individua in herbariis nimis assidue servata, in natura ephemera et rara, quorum duo ex eisdem stirpibus enata saepe inter se dissimiliora sunt, quam a patre l. matre.* Må man öfverlemna jagten efter dessa åt blumister, som genom deras fabricerande förstört verkliga artkännedomen bland *Pelargonium* och andra släkten.

gare begränsade. Den äldre vetenskapen var mera en naturforskning i stort, den nyare i smått; snillet skarpsynthet («acerrimum ingenium» ställer Linné framst) gällde mer än ögats. Ty då vetenskapen nu mera mindre studeras för att läras, än, att lära; mindre för att tillegna sig det redan kända, än för att framkomma med eget nytt, måste man lemna vetenskapen i sitt hela omfång å sido och kasta sig blott på enskilda delar och fullfölja dessa till sina yttersta detaljer. Vetenskapen vinner derigenom visserligen i omfång, men de enskilda delarne upparbetas derigenom till stater i staten och genom olika principer går det allmänna sambandet förloradt. Vi anmärka detta som ett faktum, och icke för att klandra, emedan det har sin grund i mänskliga inskränktheten, hvilken gör arbetets fördelning nödvändig. Författaren häraf, som nu mera är en af de få kvarlevande från den gamla skolan, som sökte tillegna sig vetenskapen i hela dess omfång och följa densamma i alla speciella delar, måste sjelf nu erkänna nödvändigheten deraf, emedan han just därför måste lemna så mycket påbörjadt ofullbordadt, och ännu omöjligare är det i vår tid, då vetenskapen vunnit en så mångdubbel tillväxt.

Men ännu tydligare framstår denna motsättning emellan den äldre supranaturalistiska och moderna rationalistiska — eller kanske bestämdare biologiska och materialiska uppfattningen af de djupast i vetenskapen ingripande frågor. En sådan är onekligen, antingen lifvet är en sjelfständig princip, som ur materien ikläder sig kroppslig gestalt och sjelf bildar organerna för sin verksamhet, såsom Aristoteles och Linné antogo, eller det är, efter nyares åsichter, de enkla kemiska elementernas *bildningsdrift*, som frambringar organismen och deras funktioner, så att äfven den högsta: tänkandet blott är en kemisk process — hvarigenom materialismen förnekar just det, som enligt Cartesius utgjorde beviset för vår sjelfständiga tillvaro. Ty, säger man, endast de så kallade elementerna äro särskilda, väsentliga naturalster; alla andra äro bildade genom en temporär sammansättning och samverkan af dessa elementer. Men, invänder en af vår tids utmärktaste naturforskare, hafva grundämnena mera rätt att tillerkännas sjelfständig tillvaro än människan sjelf? Är det en mera djerf hypotes, att människan tänker sjelf, att djuret rör sig sjelft, plantan sjelf frambringar de bestående formerna för sin organism,

än fatt grundämnen i sina olika föreningar frambringa tänkandet, den fria rörelsen och de typiskt oföränderliga formerna. Eller månne ett mekaniskt konststycke bildas genom egenskaperna hos trädet eller metallen, hvaraf det sammansättes, utan ett ordnande förnuft utom tingen? Derigenom förnekas visst icke, att grundämnen finnas öfverallt och att utom dem intet af nämnda fenomen kan inträffa. Men en högre enhet kan i sig förena flera lägre; icke kan den förra förklaras ur de sednare, utan snarare tvärtom. Så har, som A. Braun träffande anmärker, ingen kunnat förklara, hvarföre nämnda grundämnen just bilda ett mineral-, ett växt-, ett djur-rike och om än detta tillskrifves dem, som en nödvändig, oföränderlig egenskap, hvarföre har ej denna varit verksam på ett evigt, oföränderligt sätt, då vi tvärtom se olika naturalster uppträda under de olika skapelseperioderna; oberäkneliga tidsperioder hafva föregått, innan de fullkomligare naturalstren bildades och människan först under sista skapelsedagen. Hänvisar ej det lagbundna i hela denna utveckling på en öfver elementerna varande verldsplan, en högre ordnande och skapande kraft än den liflösa materiens »bildningsdrift.»

Har det här nu lyckats oss att vederlägga den materialistiska naturforskningens grundprincip, tro vi oss icke behöfva särskildt upptaga de mångfaldiga missriktningar, som utgå från densamma. Ty mången Naturforskare, som ryggar tillbaka från denna ytterlighet, hyllar dock i det enskilda åsigter, som endast ur denna kunna härledas och följdriktigt fullföljda leda till lika upplösande läror. Ty filosofiska undersökningar äro icke det fält, hvaruppå hvarken Linné, som antog sin tids herrskande åsigter såsom axiomer, eller den nyare vetenskapen gerna vilja företaga några exkursioner. Ty allt sedan f. d. Naturfilosofiens dagar hafva likartade spekulationer kommit bland Naturforskarna i sådant vanrykte, att man lätteligen förspiller sitt goda namn och rykte, om man beträder denna väg. Men utan att förlora sig i likartade utsväfningar, hvilka endast för författaren sjelf kunna ega värde såsom dess subjektiva uppfattning, kan vetenskapen icke undvara fastställda grundsatser, utan att blifva vacklande och full af inre motsägelser. De flesta n. v. Botanister med filosofiska grundsatser torde stå på Kantiansk grund.

2. Några ord om *Spergula pentandra* L.

af UTGIFVAREN.

En noggrannare granskning af Linnés arter har ofta ådagalagt, att dessa äro kollektiva, och så är äfven förhållandet med den, som utgör föremålet för denna lilla uppsats. Tvenne sins emellan väl åtskilda arter hafva nemligen blifvit under detta namn förenade; ett förhållande, som desto lättare kan förklaras, som de båda till yttre utseendet likna hvarandra och båda afvika från *Sp. arvensis* genom åtskilliga gemensamma karakterer, såsom kortare blad, sällan öppna blommor, färre ståndare, hinnkantade frön, tidigare blomningstid o. s. v. Från hvarandra afvika de dock med säkerhet, i det den ena, som af utländska författare benämnas *Sp. Morisonii*, har ovala, trubbiga kronblad och frön omgifna af en grof punkterad kant och utanför denna en strålstrimmig hinna af ljusbrun färg, under det den andra, som fått behålla det Linneanska namnet *Sp. pentandra*, har kronbladen lancettlika, spetsiga, samt släta, af en silfverhvit hinnkant omgifna frön. Af dessa arter, som båda förekomma i Frankrike och Bayern, har jag ej funnit mera än den ena i Skandinavien; talrika Svenska och Norska exemplar, som jag haft tillfälle att undersöka, hafva alla tillhört *Sp. Morisonii*, hvilken derföre med skäl kan antagas vara alla Skandinaviska Botanisters *Sp. pentandra*.

Med kännedom häraf påtränger sig genast den tanken: måtte ej den Svenska arten är den äkta Linneanska, som derföre bör behålla sitt namn och den andra deremot erhålla ett nytt? Med kännedom om utländska botanisters förfarande vid flera dylika fall, då de t. ex. påstå, att Linnés *Hypericum quadrangulum* »in pratis Sueciæ frequens» är *H. tetrapterum* Fr. o. s. v., skulle man lätt vara frestad att antaga ett dylikt förhållande, men en närmare granskning visar dock, att så ej är förhållandet. Linné kände nemligen denna art ej såsom Svensk, utan anför den i sina Spec. plant. såsom förekommande i Tyskland, Frankrike, England och Spanien, hvilken uppgift tyckes bevisa, att han under detta namn sammanblandat båda arterna, emedan i England och största delen af Tyskland endast *Sp. Morisonii*, i Spanien deremot endast *Sp. pentandra* Auct. recent. är anträffad. Vid en närmare

granskning visar det sig dock sannolikt, om ej fullt visst, att han endast afsett den Spanska formen, och att han anförde de öfriga lokalerna efter äldre författares arbeten. Främst bland alla synonymer ställer han nemligen Loefflings af Linné sjelf utgifna *It. hisp.* p. 39, och på den utförliga beskrifning, som p. 143 lemnas på den här omnämnda växten, kan man lätt inse, att han haft för ögonen de nyare författarnes *Sp. pentandra*. Exemplaren af *Spergula pentandra* i Linnés herbarium, på hvilka han sjelf skrivit namnet, äro äfven de, som af Loeffling blifvit samlade kring Madrid. Nekas kan dock ej, att åtskilliga af de öfriga synonymer, som Linné, måhända på god tro, anförde, tyckas tillhöra *Sp. Morisonii* eller båda arterna, äfvensom att i hans herbarium finnes en *Spergula*, visserligen utan namn, men lagd till *Sp. pentandra*, som enligt Mag. C. Hartman, är »*forma vulgaris Sp. pentandræ Auct. Succ.*»

Förnekas kan emellertid svårligen, att ej Linné (åtminstone hufvudsakligen) med *Sp. pentandra* afsett den art, som nu så benämnes, hvarföre det äfven blir nödvändigt att förändra namnet på vår Svenska art. Som det ej torde vara omöjligt, att den verkliga *Sp. pentandra* finnes i Sveriges sydliga provinser (Skåne, Gotland eller Öland), vill jag här meddela korta beskrifningar på *Sp. arvensis* och dessa tvenne arter.

1. *Sp. arvensis* L.: bladen på öfre sidan trinda, på undre färrade; stiplerna breda; stjeklleden närmast blomqvasten knappt längre än de öfriga; kronbladen trubbiga; ståndarne omkr. 10; fröna klotrundt-linsformiga, beklädda med hvitaktiga klubblika vårtor (*a. vulgaris*) i svarta, fint punkterade (*β. sativa*), omgifna af en smal, slät, hinnaktig ring. — Växt af grönare färg, med mera utbredda grenar, klubbhårig (i. glatt); blommor i Juli—Aug.

2. *Sp. Morisonii* Boreau rev. bot. p. 423: bladen kortare, nästan heltrinda, utan fåra på undre sidan, 25—30 i hvarje krans; stiplerna små; stjeklleden närmast under blomqvasten många gånger längre än de öfriga; foder- och kronbladen ovala, trubbiga; ståndarne omkr. 5; fröna flatträckta, runda, svartbruna, släta med en groft punkterad rand och utanför densamma en bred, vid mognaden ljusbrun, strålförmigt strimmig hinna, som dock ej är fullt så bred som sjelfva fröna och vid frösträngen klufven. — Syn. *Sp. pentandra* Auct. Scand. (exc. Linn.), Koch syn. p. 120, Fl. D. t. 1930, H. N. IV. 55. — Förek. på torra skogsberg och sandiga ställen, blommor från slutet af Maj till i Juli. Växten liksom följande af en blågrön färg, med styfvare grenar och mindre utbredd vippa, glatt (i. klubbhårig).

3. *Sp. pentandra* L: bladen vanligen 15, sällan 20 i krans, föröfrigt jemte stiplerna och stjeklleden närmast blomställningen såsom hos föregående; kronbladen lancettlika, tillspetsade; ståndarne omkr. 5; fröna hoptryckta, svarta, släta, omgifna af en hinnaktig, silfvervit kant af frönas bredd och vid frösträngen klufven. — Syn. Bor. rev. bot. p. 423, Gren. et Godr. fl. fr. p. 274. — Förek. på icke odlad, sandig mark och blommor något tidigare än föregående (April och första hälften af Maj), hvilken synes tillhöra det norra och mellersta Europa, denna deremot mera det södra. Blommorna hos denna och föregående äro blott en kort stund på dagen öppna; enligt P. Schultz endast kl. 2—4 e. m.

Nya Skandinaviska Växter.

Bland de arter, som på sednare tider blifvit upptäckta i Sverige, hafva vi äfven nöjet att räkna den redan förut i Danmark anträffade *Cotula coronopifolia* L., tillhörande ett slägte, af hvilket vi i Sverige ej förr egt någon representant. Slägtets karakter är följande:

Cotula L. gen. 435.

Foderholken af tegellagda fjäll, halfklotformig; blomkorgen utan strålblommor, diskblommorna 4-tandade, hoptryckta, kantblommorna ofta sterila, kronlösa; fästet naket med upphöjda vårtor; skalfrukterna nakna, tillplattade, vingade, kantblommornas skäftade, diskblommornas oskäftade.

Af våra Skandinaviska släkten står detta närmast *Tanacetum*, hvilket dock afviker genom 5-tandade disk- och 3-tandade kant-blommor, 5-kantiga skalfrukter med en liten hinnaktig fruktkrona o. s. v. Slägtet *Matricaria*, af hvilket *M. discoidea* genom sina 4-tandade diskblommor och rörblomstriga blomkorg bildar liksom en öfvergång till detta slägte, till hvilket den äfven blifvit förd, skiljes genom sitt kegelformiga eller kulriga, mot mognaden ihåliga fäste, diskblommornas 3-kantade och kantblommornas trinda skalfrukter; *Chrysanthemum* genom sina strålblommor, 5-tandade diskblommor, kantblommornas med minst 4 kanter försedda och diskblommornas trinda, refflade skalfrukter; *Anthemis* genom sitt fjälliga fäste o. s. v.

Af detta slägte förekomma i Europa 3 arter, af hvilka den allmännaste är den i Sverige nu funna eller

***Cotula coronopifolia* L. sp. ed. I. 892.**

Dess beskrifning är i korthet: Hela växten glatt, nedliggande med uppstigande, spensliga, ofta röda grenar, ända från roten förgrenad. Bladen stjelkomfattande och vid basen sammanväxta till en hinnaktig slida som omgifver stjelken, lancettlikt-jämbreda, oregelbundet parklufvet-tandade, de nedre tänderna smärre, de öfre större, de öfversta bladen nästan helbreddade. Blomkorgarne ensamma i spetsen på de långa nakna skaften, platta l. halfklotformiga, utan strålblommor; diskblommorna tvåkönade, 4-tandade, hoptryckta, 2-vingade, vid basen försedda med tvenne små trubbiga sporrar; kantblommorna ♀, kronlösa, ofta sterila. Foderholken bestående af flera kransar aflångt-elliptiska, hinnkantade fjäll; skalkfrukterna se ofvan. — Liknar genom sina gula blommor och äfven bladen ett *Chrysanthemum* utan strålblommor. Växten är ettårig och blommor i Juli—Sept.

Syn. *Cotula coronopifolia* L., Koch syn. p. 407, DC. prodr. VI. p. 78, Lange D. Fl. p. 476, Fl. D. 341, H. N. XIV. 6.

Förek. i Bohuslän på hafsstranden vid Kasens Nabb, upptäckt i Sept. 1853 af Herr Th. O. B. N. Krok.

Såsom ett exempel på växters vandringar kan denna anföras. Den är nemligen ingen ursprungligen Europeisk växt, utan härstammar från Goda Hopps-udden, hvarifrån den först under Linnés tid spridde sig till Friesland vid Emden. Sedan dess har den utbredt sig utefter hela sjökusten till Schleswig och några andra ställen i Danmark samt äfven inåt landet till Bremen, i Oldenburg o. s. v., der den förekommer vid vägar och diken. Äfven i Spanien är den antiäffad. Enligt DC. prod. är den dessutom funnen i prov. Rio-Grande af Brasilien, Nya Zeeland samt Van Diemens land. Den är således en af de mest utbredda växter.

***Eriophorum vaginatum* L. **opacum* Björnstr.**

Bladen i kanten glatta; fjällen helt och hållet ogenomskinliga, svartgröna, det nedersta äggrundt, trubbigt, tydligt 3-5-nervigt; ståndarknapparna aflångt-jämbreda, 6 gånger kortare än strängarne; ullen något stötande i rött.

Syn. Björnstr. Grunddr. af Piteå Lappm. Växtfys. p. 35 *).

Förekommer på ett gräsbevuxet ställe med lergrund i subalpina regionen mellan Walloive och Laiselfven i Piteå Lappmark.

Roten tufvig, utsändande ett enda eller 2—3 tätt sittande, fotshöga strån, hvilka på midten äro försedda med en uppblåst slida; stundom finnas tvenne sådana, af hvilka då den ena sitter ofvan, den andra nedom midten. Bladen nedtill afrundadt-tresidiga, upptill från sidorna hoptryckta, helt och hållet glatta. Axet före blomningen klotformigt-ägggrundt, vid mognaden omvändt-ägggrundt; fjällen helt och hållet dunkelt svartgröna, icke ens i kanten genomskinliga, det nedersta ägggrundt, trubbigt, försedt med 3—5 tydliga nerver, de öfriga försedda med en utdrägen, något trubbig spets samt med en eller ingen nerv; ullen vid mognaden något stötande i rödt, fastän ingalunda i så hög grad som hos *E. russeolum*; ståndarknapparne aflångt-jemnbreda, 6 gånger kortare än strängarne, flera gånger mindre än dem hos *E. vaginatum*.

Från alla de med ett ax försedda *Eriophora* afviker denna såsom underart uppställda växt genom sina helt och hållet ogenomskinliga fjäll; hos *E. capitatum* och *E. russeolum* äro de nemligen i kanten hinnaktiga, genomskinliga, och hos *E. vaginatum* bestå de blott af en dylik tunn, genomskinlig hinna. För öfrigt är den så väl i anseende till de i ögonen mest fallande karaktererna (växesättet, slidan o. s. v.) som yttre utseendet närmast *E. vaginatum*, men afviker dock genom ofvan anförda kännetecken så mycket, att dess art-rättighet med skäl skulle kunna försvaras. Den tyckes neml. förhålla sig till *E. vaginatum* som *E. russeolum* till *E. capitatum*. Då den emellertid blott sparsamt blifvit på ett enda ställe en enda gång anträffad och det således ej kunnat kontrolleras, huruvida de anförda karaktererna äro beständiga eller icke, har den tills vidare blifvit uppställd såsom en underart, hvilkens efterforskande och noggranna undersökning rekommenderas. Måhända är den ej sällsynt i Lapplands myrar, fastän den hittills blifvit förbisedd eller misstagen för *E. vaginatum*.

*) I nästa Nr skall meddelas ett referat af denna nyligen utkomna afhandling, som på ett förtjenstfullt sätt skildrar en af våra minst kända Lappmarker.

Litteratur-öfversigt.

I. Sylloge Floræ Europææ seu Plantarum Vascularium Europæ indigenarum Enumeratio adjectis synonymis gravioribus et indicata singularum distributione geographica. Auctore CAROL. FRIDER. NYMAN. Oerebroæ 1854—55. Sumptu et typis N. M. Lindh. — Pagg. XXIV & 442. 4:o. (Pris: 10 R:dr Riksm.).

Det allmänt kända och erkända behovet af en Flora Europæa har förmått Förf. af detta arbete att häråt egna sin verksamhet, och för detta svåra måls ernående har han ej skytt någon möda. Under en längre följd af år har han här- för företagit åtskilliga botaniska resor, samlat växter från Europas olika trakter, genomgått herbarier, biblioteker och botaniska trädgårdar. Emellertid hafva åtskilliga — isyner- het oekonomiska — hinder vållat, att han ej *nu* kunnat ut- gifva detta arbete i den form, som han önskat, neml. med beskrifningar och fullständig synonymik på de anförda arterna; han har nödgats inskränka sig till att blott uppräknat de väx- ter, som till slutet af 1853 blifvit anträffade i Europa jemte angifvande af deras geografiska utbredning och viktigaste sy- nonymer. Att äfven *detta* arbete fordrar en man, som ej skyggar tillbaka för mödor och arbeten, finner man deraf, att boken innefattar 4115 genera och 9738 species, neml.:

Dicotyledoneæ	883 genera, 8104 species,
Monocotyledoneæ	206 — , 1544 —
Filices	26 — , 90 — .

Att lemna en kort öfversigt af detta arbetes innehåll vore visserligen Refs önskan, men hvar och en inser lätt, huru vanskligt ett sådant företag är. Vi må därför blott inskränka oss till några allmänna drag och till några få punkter, som för Skandinavien flora äro af speciellt intresse.

Europa i Förf:s mening (d. v. s. Geografernas E. med undantag deraf, att Don i sydost bildar gränsen samt att Cypern till följe af dess aflägsna läge ej hiträknas) delas i 9 större regioner, bland hvilka den Skandinaviska begränsas på samma sätt som i Fries Sum. Veg. Scand. Vid uppställnin- gen är likaledes det Friesiska naturliga systemet följdt.

Vid växternas benämning har Förf. noga sökt följa prioritets-lagen, till följe hvaraf åtskilliga Skandinaviska arter erhållit andra namn, än dem vi äro vana att finna hos våra vanliga författare. Med fullkomligt gillande af denna grundsats, kunna vi dock ej för vår del anse den öfverallt konsequent genomförd. Då t. ex. en växt en gång erhållit ett namn, det må nu vara gifvit såsom art-, underart- eller varietets-namn, bör då ej *detta ega prioritet* framför alla andra? Oss tyckes detta vara ett konsequent genomförande af prioritetsprincipen. Enligt denna åsigt bör derföre t. ex. namnet *coerulea* behållas på vår Europeiska *Phyllodoce*, emedan det är äldre såsom artman än benämningen *taxifolia* Salisb. På samma sätt namnet *arvensis* på Linnés *Myosotis scorpioides* a) *arvensis* i stället för det föga karakteristiska och yngre *intermedia* Lk. Bäst är dock att citera båda de författare, genom hvilka växten erhållit sitt nuvarande namn och genom en liten olikhet i beteckningssättet kunde man lätt uttrycka, hvad man åsyftar. Så t. ex. kunde man skriva *Pulsatilla vernalis* (L.) Mill., *Phyllodoce coerulea* (L.) Bab., *Chamaedaphne calyculata* (L.) Mueh. (= *Andromeda calyc.* L.), men *Myosotis arvensis* Hoffm. (L.) o. s. v. Då arterna i allmänhet är mera fasta och bestämda bland botanisterna än släktena, hvilka ofta bero på subjektiva grunder, så är det nödigt att fasthålla det ursprungliga artnamnet och äfven anförda dess förste gifvare; ännars kan det ofta hända att man — hvarpå ej saknas exempel — i böcker får se växter anförda med en förf.s namn, hvilken uttryckligen säger, att »växten är osedd af förf.», om han nemligen blott till följe af sina åsigtter om släktenas begränsning för den till en annat slägte; och detta kan ej undgå att nästan väcka löje.

Vi vilja nu öfvergå till några punkter, hvari Förf.s framställning och benämningar skilja sig från de i Skand. Florans handböcker vanliga. *Arnica alpina* »Læst.» (1822) kallas sålunda här *A. angustifolia* Vahl (1846), men detta är dock ett misstag, till hvilket Förf. förmodligen blifvit förledd af DC. prodr., ty om ej Murray redan 1784 begagnat namnet *A. alpina* (hvilket Ref. i saknad af hans arbete ej kan afgöra), så har Olin i dess Dissertat. de Arnica p. 44. redan 1799 under detta namn anført den som egen art. — De tvenne former af *Cineraria campestris*, som finnas i Skandi-

navien, åtskiljas här såsom egna arter under namn af *C. campestris* Retz. (den sydliga) och *C. aurantiaca* Hpe (den nordliga); likaledes åtskiljas *Centaurea phrygia* L. och *C. austriaca* W. — *Cuscuta europæa* L. & Auct. fere omn. benämnes *C. major* DC. — *Symphytum orientale* Fr. S. V. Sc. erhåller ett nytt namn: *S. uplandicum*, alldenstund den verkliga *S. orientale* L. sp. ed. I. 436. skall vara en annan, endast vid Constantinopel förekommande art. Om ej detta namn är öfverflödigt, då *S. caucasicum* Bieb. förmodligen är samma art, så är det åtminstone mindre lämpligt, då denna växt ingalunda kan betraktas såsom annat än förvildad i hela Sverige. — Benämningen *Mertensia* Roth. föredrages såsom äldre framför *Stenhammaria* Rehb., likasom det genom ett misstag uppkomna namnet *Gentiana aurea* L. framför *G. involucrata* Roth. — Af den svåra gruppen *Morellæ* bland *Solana* upptagas följande Skandinaviska såsom egna arter: *S. humile* Bernh., *miniatum* Bernh., *villosum* Lam., *Dillenii* Schult. och *nigrum* L. — Vår vanliga åker-*Odontites* (*O. serotina* Dr.) kallas *O. verna* Rehb. och *O. littoralis* Fr. (*O. verna* Dr.) anföres under detta namn såsom uteslutande Skandinavisk. — Vid *Globularia vulgaris* vederlägger Förf. Willkomm's påstående, att vår Svenska art ej är Linnès, utan *G. spinosa* Lam.; utlänningarnes föröfrigt i Europa allmänna art kallar han *G. Willkommii*. Den Svenska finnes föröfrigt i Spanien (enl. Willk.) och förmodligen Frankrike. — *Littorella* benämnes *L. juncea* Berg. (in act. Holm. 4768), Linnès namn *L. lacustris* är något yngre (4774). — Till släktet *Cochlearia* föres ännu den Linneanska *C. Armoracia*; de öfriga arter af detta släkte, hvilka anföras såsom Skandinaviska, äro: *C. officinalis* L. (med syn. *C. grönlandica* L.), *C. arctica* Schltnd. från Finmarken, *C. anglica* L. från Danmark och Norge, *C. Wahlbergii* Rupr. (med syn. *C. anglica* Whlbg. lapp. och *C. fenestrata* DC.) från Lappl. och norra Finland samt *C. danica* L. — Bland *Polygalæ* upptages *P. depressa* Wender. såsom egen art. — Våra Svenska *Tilia*-arter benämnas *T. platyphyllos* Scop. (*T. grandifolia* Ehrh.), *T. vulgaris* Hay. och *T. ulmifolia* Scop. (*T. parvifolia* Ehrh.) — *Helianthemum ölandicum* L. delas i tvenne arter, neml. *H. italicum* Pers., till hvilken hufvudformen och förmodligen β *ciliatum* föras, samt *H. marifolium* DC., innefattande variet. *canescens*.

— *Wahlbergella affinis* Fr. erhåller benämningen *W. angustiflora* Rupr. — Namnet *Honkenya* Ehrh. användes i stället för *Halianthus* Fr., men om det enl. Ruprecht ännu äldre *Ammadenia* Gmel. (1769) åter upptages, kan namnet *Honkenya* få bibehållas i den allmänt antagna *Willdenowska* meningen. — *Ulmus pedunculata* Foug. är ett äldre namn på *U. effusa* W. — Rörande namnen *Carex rhynchophysa* C. A. M. och *Deinbolliana* Gay se H. N. XIV. — *Avena intermedia* Lindgr. får bibehålla sin, såsom det tyckes, på goda grunder vederlagda artrittighet. — *Schedonorus* Fr. föres såsom en underafdelning till *Bromus*, fastän dess arter i växande tillstånd visa en så bestämd olikhet, att man t. ex. i Upsala Bot. Trädg., der talrika representanter af båda släktena finnas, redan på afstånd kan åtskilja dem.

Vi nödgas nu avsluta granskningen af detta arbete, hvilket vittnar om en ovanlig samvetsgrannhet, arbetsamhet och intresse för sitt ämne. De få, obetydliga anmärkningar, som vi framkastat, hafva vi ingalunda anfört för att förringa bokens värde, hvilket står vida öfver vårt både beröm och klander. Vi önska innerligt, att Förf. ej måtte förtröttnas, innan han vunnit sitt hufvudsyfte — en fullständig Flora Europæa — likasom vi ej kunna annat än uttrycka en förhoppning, att understöd från statens sida, hvilket Förf. vid detta arbetes utgifvande måst sakna, då ej måtte uteblifva, ty för att döma efter den nu gjorda början, kommer detta arbete att lända ej blott sin författare utan äfven hela fäderneslandet till största heder.

Th. Fr.

2. Flora Fagervikiensis eller Öfversigt af de vid och omkring Fagervik växande Cotyledoneer och Filices af E. V. E. HISINGER. Helsingf. H. C. Friis 1855. 60 pag. 4:o.

Det i Finland stiftade Sällskapet Pro Fauna et Flora Fennica har, under den tid dess verksamhet fortgått, ej obetydligt bidragit till att sprida kännedom om växt- och djurverlden inom detta föga undersökta land. Det är äfven i dess Förhandlingar den afhandling, hvars titel ofvan blifvit anford, finnes meddelad, i hvilken Förf. redogjort för sina mångåriga och nitiska undersökningar af Floran kring Fagerviks bruk,

beläget på Finlands södra kust i Ingå socken af Nylands län (60° n. lat. och 44° 30' ostl. fr. Ferro). Liggande sålunda på ungefär samma breddgrad som Upsala och mellersta Roslagen, erbjuder denna här skildrade punkt ett särskildt intresse för jämförelsen med nämnda orter, hvarföre äfven Ref. hoppas, att ett meddelande af hufvud-innehållet af denna afhandling ej skall utan nöje mottagas af denna tidskrifts läsare.

Efter en kort inledning, i hvilken Förf. angifver sin Floras område och de allmänna grunddragen af densamma samt anför de utmärktaste här förekommande växtarter, öfvergår han till en i enlighet med Fries Sum. Veg. Scand. uppställd förteckning af alla de *plantæ vasculares*, som af honom och Mag. H. E. Nervander härstädes blifvit anträffade. En öfversigt af de för de olika lokalerna utmärkande arterna skulle åt denna afhandling gifvit ett ökad värde och lättat jämförelsen med andra trakter.

Floran kring Fagervik kan ej anses fattig; på det ganska sammanträngda område, som här skildras, hafva anmärkts 574 Cotyledoneæ och Filices (af hvilka 13 äro i ett tillägg upptagna). Hårtill bidrager såväl ortens sydliga läge som isynnerhet de vexlande lokaler, som här förefinnas: hafsstränder, stora skogar af barrträd, björk, asp och al, låga berg, kärr, större och mindre sjöar, åar, bäckar, odlad mark o. s. v. En sandås, som sträcker sig genom trakten, lemnar i *Dianthus arenarius* en verklig prydnad för traktens flora. Jemnför man för öfrigt den meddelade växtförteckningen med Upplands-Floran, så finner man att grunddragen äro desamma; endast några få i ögonen mera fallande olikheter må här anföras. Så t. ex. äro hafsväxternas antal mindre, i anseende till den ringa sälta, som det af flera utfallande bäckar och åar uppblandade hafsvattnet eger. De växter, som för öfrigt erbjuda största olikheterna, äro ruderat-växter, af hvilka t. ex. *Cynoglossum*, *Anchusa officinalis*, *Leonurus Cardiaca*, *Lepidium campestre*, *Chenopodium bonus Henricus* m. fl. saknas och *Asperugo*, *Echinosperrnum Lappula*, *Nepeta Cataria*, *Lamium album* o. s. v. endast sparsamt visa sig. Ett lika förhållande tyckes ega rum med de på odlad mark förekommande, af hvilka t. ex. *Galeopsis Ladanum*, *Lamium amplexicaule*, *Euphorbia Peplus*, *Bromus arvensis* etc. ej blifvit anträffade och *Matricaria Chamomilla*, *Convolvulus*

arvensis, *Anchusa arvensis*, *Delphinium Consolida*, *Agrostemma*, *Euphorbia Helioscopia* m. fl. höra till rariteterna. Anmärkningsvärd är äfven saknaden af sådana växter, som *Pulmonaria off.*, *Gentiana Amarella*, *Pinguicula vulg.*, *Rhamnus catharticus*, *Batrachia* (utom *B. marinum*), *Rosa mollissima*, *Spiræa Filipendula*, *Potentilla reptans*, *Potamogeton lucens*, *Carex præcox*, samt den sparsamma förekomsten af *Tussilago Farfara*, *Lactuca muralis*, *Tragopogon pratensis*, *Calamintha*, *Ficaria*, *Parnassia*, *Silene nutans*, *Geum urbanum*, *Scleranthus perennis*, *Ulmus montana* (här kallad »Hummeltädet«!), *Allium oleraceum*, *Bromus mollis*, *Briza media* m. fl.

Å andra sidan erbjuder denna trakt åtskilliga utmärktare arter, af hvilka här må nämnas representanter af en mera östlig Flora: *Centaurea phrygia* β *austriaca*, *Dianthus arenarius*, (*Elatine Alsinastrum*), *Salix rosmarinifolia*, hvilken här uttränger all *S. repens*, och *Hierochloa australis**, och af en mera nordlig: *Galium trifidum*, *Cornus suecica*, *Rubus arcticus*, *Salix Lapponum*, *hastata* och *myrtilloides*, *Pinus silvestris* β *lapponica*, *Juncus stygius*, *Carex globularis* och *loliacea*, *Calamagrostis Phragmitoides* etc. — Af i öfrigt anmärkningsvärda arter har Förf. funnit *Galium Mollugo*, *Echium*, *Lamium confertum*, *Corydalis solida* (på ön Eli-sjö i skären), *Erysimum hieracifolium* L. (ej *E. alpinum* Sm.), *Geranium bohemicum*, *Elatine triandra*, *Fragaria collina*, *Prunus insititia*, *Lathyrus silvestris*, *Chimaphila umbellata*, *Blitum virgatum*, *Ceratophyllum demersum*, *Nitella Stenhammariana*, *Chara tomentosa* & *crinita*, *Malaxis monophyllos*, *Najas marina* och β *muricata*, *Sparganium natans* (ej *Sp. affine* Schnitzl.), *Carex proluxa*, *Struthiopteris*, till hvilka må läggas den från Chili, vestra och nordvestra kusten af N. America härstammande *Mimulus guttatus* DC. var. *floribus sine maculis magnis purpureis* (ej den af Hartman ommämnda formen), hvilken i minst 40 år förekommit förvildad öfver allt vid bäckar i Fagerviks trädgård, i Staraviksbacken och vid Backaviken. Den är äfven funnen vid Björkboda i Kimito Socken af Stud. A. Ramsay. — För öfrigt finnas här åtskilliga växter i ett half-

*) För denna växt anföres flera lokaler inom Finland, hvilka bevisa origtigheten af Ruprechts påstående, att den saknas i detta land.

vildt tillstånd, antydande en gammal kultur t. ex. *Inula Helenium*, *Petasites vulgaris*, *Mentha gentilis*, *Levisticum off.*, *Aquilegia*, *Nasturtium Armoracia*, *Humulus* etc.

Endast på några få ställen har Förf. anförut observationer på de anträffade arterna; så t. ex. yttrar Förf. vid *Tilia parvifolia*, af hvilken formerna *α. polyantha* Koch och *β. intermedia* Koch (*T. vulgaris* Hayn.) anföras, att Förf. mellan dessa funnit flera öfveigång, ar, såsom 1) *foliis majoribus; bractea basi inæquali rotundato-cordata corymbum superante* (såsom hos *T. parvifolia*); *fructibus oblique ovatis leproso-tomentosis* (nästan som hos *T. vulgaris*), och 2) *bracteis basi attenuatis acuminatis corymbum non æquantibus; fructibus tantum leviter villosis aut glabratis* (såsom på exempl. af *T. parvifolia* i H. N. IX. 32).

Härmed tro vi hufvud-innehållet af denna afhandling vara angifvit och vi kunna ej underlåta att uttrycka en önskan och förhoppning, att Finlands unga botanister måtte följa det här gifna exemplet af lokalfloras utarbetande och utgifvande. Endast derigenom blir det möjligt att en gång erhålla en fullständig Flora öfver hela Finland, hvilken kan meddela en säker kännedom om vegetationen i detta för hvarje, Svensk som Finne, kära landet öster om Bottniska viken.

Th. Fr.

Personal-Notiser.

Af allmänna tidningarne är redan bekant, att Professor *F. Liebmann* i Köpenhamn aflidit den 29 sisl. Oktober i sitt 43 lefnadsår. Detta var utan tvifvel den största förlust Botaniken i Skandinavien för närvarande kunde lida, då han i sin mannaålders blomma rycktes från flera nära nog afslutade större arbeten af första rang, såsom en *Monographie* öfver släktet *Quercus*, ett större verk öfver Palmerna o. s. v. samt från bearbetningen och beskrifningen*) af de rika botaniska skatter, han hemfört från sin Mexikanska resa, på hvilken

*) En del är dock af honom utarbetad och i särskilda afhandlingar publicerad såsom *Filices*, *Cyperaceæ*, *Juncaceæ*, *Aroideæ*, *Urticaceæ*, *Meliosmeæ*, *Begoniæ*, *Rubi* etc.; en del af dessa uppsatser inskränker sig ej blott till de Mexikanska representanterna af dessa familjer, utan upptager äfven de af Dr *Örsted* i Central-Amerika samlade.

han uppoffrade en stor del af sin betydliga ärfda förmögenhet. — Men han var icke endast en resande och samlande Botanist; han hade äfven förut grundligen studerat Algerna, undersökt sitt fäderneslands flora och lärt sig känna vegetationen i Norges fjälltrakter, hvilka han för utgifvande af *Supplementum Floræ Danicæ* äfven sedermera besökte. Till Professor vid Köpenhamns Universitet utnämndes han vid Professor *Schouws* död och framlefde såsom sådan ostörd ett verksam och gagnande lif, till dess kolerafarsoten 1853 beröfvade honom hans maka, en dotter af framlidne Prof. *Hornemann*, samt hans enda son. Sjelf lidande till kropp och själ, fann han sin vederqvickelse i rastlösa studier, och ingick 1855 nytt äktenskap med en dotter till Astronomiæ Prof. *Olufsen* samt företog i hennes sällskap sommaren samma år en resa till södra Europa. Ett hektiskt lidande förtärde dock långsamt hans krafter, så att han åt andra måste öfverlemnas af slutandet af sina viktiga arbeten. Den mängd af snärra uppsatser af högt värde han utgifvit, äfvensom de af honom besörjda häftena af *Flora Danica* och dess *Supplementum*, skola alltid bevara hans namn i ett högaktadt minne, och af hans ädla personlighet, nästan ætheriska väsende är bilden outplånlig hos talrika efterlemnade vänner.

Med stort nöje skola säkert våra läsare emottaga den underrättelsen, att Doct. *J. Lange* i Köpenhamn är sysselsatt med utarbetandet af en ny upplaga af sin utmärkta och värderade Haandbog i den Danske Flora, i hvilken komma att intagas åtskilliga intressantare fynd, som på sednaste åren blifvit gjorda inom detta land.

Såsom sökande till den efter numera Professoren och Intendenten vid Kongl. Vetenskaps-Akademiens botaniska samlingar *N. J. Andersson* lediga Botanices Demonstratorsplatsen i Lund, hafva aomält sig Docenterna *M. A. Lindblad* och *J. E. Zetterstedt* i Upsala, *O. Hammar* och *Fr. Areschoug* i Lund, Lararen i Naturalhistorien vid Götheborgs Gymnasium *C. J. Lindeberg* samt Magister *Kn. J. Lönnroth*. Specimens-tiden, hvilken varit utsatt till Januari månads utgång, har blifvit förlängd till den 30 nästkommande April.

Från Docenten *J. E. Zetterstedt*, som med understöd af ett Akademiskt resestipendium tillbragt sisthude sommar med att undersöka Franska Pyreneernas flora, hafva nyligen underrättelser anländt från Montpellier, der han ämnar tillbringa vintern med att ordna och bestämma sin rika sommarskörd (utgörande 50,000 exemplar utom mossor).

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinavians Flora.

Såsom redan i Anmälän blifvit omnämndt, kommer under denna rubrik i hvarje nummer att meddelas växeställen på sådana växter, som antingen för Skandinaviska Floran i sin helhet eller för provin-flororna kunna vara af intresse. Äfven afvikande former, varieteter o. s. v. komma att här omnämnas. De, som i detta afseende till detta Nr. lemnat bidrag, äro utom Utgifvaren Mag. *A. Floderus*, Cand. *E. P. Fries* samt Herrar *Th. Krok*, *N. J. Scheutz* och *M. Floderus*, hvilkas initialer äro anförda vid de af dem funna växterna.

Hieracium pratense Tausch., Fr. Söderköping vid kanalen. *Th. Fr.*

— *pallascens* Wldst. & Kit. Trondhjem på Strand vid Axnes. *T. K.*

— *rigidum* Hartm., Fr. Blek. Loberget i Asarums Socken. *N. J. S.*

— *crocatum* Fr. Medelpad vid Jämtkrogen. *T. K.*

Crepis niceensis Balb. är sedan 1853, då tvenne ex. sågos, ej funnen vid Upsala på dess gamla växeställe i en äng nedåt Kungsängen, utan är derstädes utrotad. Deremot förekommer den vild (eller förvildad?) på gräsmattorna i Bot. Trädgården. *Th. Fr.*

Valeriana sambucifolia Mik. Jemtl. Kalls' Sn vid Sundet, Åhs Sn vid Åhs skott etc. *T. K.*

Cuscuta Trifolii Bab. Upl. Funbo Sn, Locksta. *M. Fl.*; Rasbo Sn, Leistabro. *Th. Brunberg.*

Stenhammaria maritima (L.) Rehb. Bohusl., Hvalö, Hamnholmen vid S. Koster. *T. K.*

Gentiana Amarella L. forma *acaulis*. Östersund i Björnmyran. *T. K.*

Digitalis purpurea L. Trondhjem på Strand vid Storvig. *T. K.*

Lathræa Squamaria L. Uddevalla vid Kasen. *T. K.*

- Conium maculatum* L. Ronneby. *N. J. S.*
- Ranunculus cassubicus* L. (säväl var. *plebejus* Fr. som hufvudformen). Upl. Flerestädes i Hägeby, ÖfverGrans och Husby-Sjutolfts Socknar. *A. Fl.*
- Batrachium peltatum* Fr. Helsingl. Hermångers Socken i Storån. *T. K.*
- Glaucium luteum* Scop. Bohusl. Otterön och Hvalön, på båda ställena sparsamt; N. Koster mot vester ymnigt. *T. K.*
- Fumaria micrantha* Lag. är ej vid Upsala återfunnen, hvar dan den kan anses sasom tillfällig. *Th. Fr.*
- Arabis arenosa* (L.) β *borealis* Fr. (*vera!* ej *A. suecica* Fr., till hvilken den i Bot. Not. 1855 N:o 5—6 anförda tyckes höra) Upl. Wiksta. *A. Holm.*
- Camelina sativa* Cr., Fr. Uddevalla på vägen till Bratteröd. *T. K.*
- Lunaria rediviva* L. är förgäfvets eftersökt kring Uddevalla, hvarifrån den uppgifves i A. E. Holmbergs "Bohusläns Historia och Beskrifning." *T. K.*
- Malva silvestris* L. Blek. Herstorp nära Ronneby. *N. J. S.*
- Geranium dissectum* L. Uddevalla vid Gräskärr och Kuröd. *T. K.*
- *columbinum* L. Uddevalla vid Björbäck, Skansberget och Kasens Nabb. *T. K.*
- Hypericum pulchrum* L. Trondhjem nära Strands kyrka. *W. Storm.*
- Gypsophila muralis* L. Upl. Öfver-Grans Sn i närheten af Warpsund. *A. Fl.*; Blek. i åkrar kring Herstorp allmän. *N. J. S.*
- Epilobium roseum* Schreb. Ronneby mellan köpingen och helsobrunnen. *N. J. S.*
- Saxifraga cespitosa* L. Åreskutan på Blasten. *T. K.*
- Pyrus Malus* L. var. *tomentosa*. Uddevalla vid Carlsruhe; Koön. *T. K.*
- Rosa coriifolia* Fr. Bohusl. Koön. *T. K.*
- Agrimonia odorata* Mill. Uddevalla, Stora Bratteröd. *T. K.*
- Cerasus avium* (L.) Mönch. ÖG. Gibberud i Rumskulla Socken. *N. J. S.*
- Orobus vernus* L. Bohusl. S. Koster vid Röd; Uddevalla vid Kristinedal. *T. K.*
- Vaccinium Myrtillus* L. var. *fructu maturo viridulo-albo*. Upl. Funbo Sn, Halmbyboda på ett ställe årligen. *M. Fl.*
- Chimaphila umbellata* (L.) Nutt. Uddevalla vid Brattås. *T. K.*; Halmstad. *E. P. Fr.*
- Euphorbia Esula* L. Upl. Rasbo Sn vid torpet Gåfstahage. *Th. Fr. & M. Fl.*
- Rumex pratensis* Koch. är origtigt uppgifven för Uddevalla i Bot. Not. 1853. *T. K.*

- Hippophaë rhamnoides* L. Norg. Wærdalen vid *Suul-elven*.
T. K.
- Atriplex crassifolia* C. A. Mey. Bohusl. Wæderöarne. T. K.
- Salicornia biennis* Afz. Bohusl. Gåsö, Skaftö etc., Uddevalla vid Kärra. T. K.
- Salix cinerea* L. Af denna art förekomma på Skarholmen i Mälaren några buskar, som under en längre följd af år alltid burit såväl han- som hon-blommor. Stundom sitta ståndare och pistiller i skilda hängen, men vanligen äro hängena till hälften ♂ och till hälften ♀. Th. Fr.
- Nitella Wahlbergiana* Wallm. (sec. Al. Braun!): Upl. Sjön Hederviken bland *Najas flexilis*. Th. & E. P. Fr.
- Orchis cruenta* Müll. Norg. Levangernæset, mellan Sund och Wærdalsören. T. K.
- Platanthera chlorantha* Cust. Uddevalla, Emaus' och Bratteröds "mader." T. K.
- Convallaria verticillata* L. Uddevalla vid Simmersröd. T. W. Warfvinge.
- Sagittaria sagittifolia* L. Uddevalla, Risån. T. K.
- Lemna polyrrhiza* L. uppgifves i Hartm. Sk. Fl. vara "knappt funnen i Sverige med blommor", hvarföre det måhända förtjenar nämnas, att jag redan för flera år sedan fann den blommande vid Ultuna nära Upsala. I allmänhet torde under varmare somrar blommor på *Lemna* (med undantag måhända af *L. trisulca*) ej vara sällsynta, fastän lätt förbisedda. Th. Fr.
- Potamogeton pusillus* L. Uddevalla i Risån midtför Nedra Kuröd. T. K.
- *pectinatus* L. Jemtl. Refsunds S:n i Sundsjön. T. K.
- Sparanium oligocarpon* Ångstr. Jemtl. i diken vid Refsunds-sjön mellan Grimnäs och Bräcke gästgifvaregårdar. T. K.
- Rhynchospora fusca* (L.) RS. Uddevalla i Stadstorfossen. T. K.
- Carex pediformis* All. Östersund vid Björnmyran. T. K. —
Ny för Sverige.
- *maritima* Müll. Uddevalla ymnig. T. K.
- *cryptocarpa* C. A. Mey. Norg. Trondhjem på Strand under Lexvigen mellan Axnes och Storvig bland stenar på kafsstranden. T. K.
- *salina-cuspidata* Whlbnbg. (sec. Fr.). Uddevalla mellan Sörviksnäs och Kärra. T. K.
- *salina-mutica* Whlbnbg. (sec. Fr.). Trondhjem på Ladehammeren. T. K.
- *norvegica* Willd. Norg. Levangernæset och Trondhjem nära Ladehammeren. T. K.
- *leporina* L. var. *argyroglöchin* Horn. Upsala i Kungsparken. R. Fries.

- Carex incurva* Lghtf. var. *pratensis* C. Hn. Norg. Levanger på Levangernæset och nedom Tynnæs g. gard. *T. K.*
- Triticum laxum* Fr. Bohusl. S. Koster vid Korsberg. *T. K.*
- Schedonorus erectus* (Huds.) Fr. Upsala i en äng nedåt Kungsängen ymnig. *Th. Fr.*
- Dactylis glomerata* L. var. *laevigata* Fr. Norg. Levanger på Borgsöen och Levangernæset, Trondhjem på Ladehamneren etc. — Hufvudformen anträffades aldrig nära hafsstränderna. *T. K.*
- Poa alpina* L. Bohusl. Hamnholmen vid S. Koster sparsam. *T. K.*
- Glyceria aquatica* (L.) Whlhb. Blek. Ronneby. *N. J. S.*; Upl. Marielund. *A. Fl.*
- *maritima* Whlhb. * *festucaformis* Heynh. *vera!* Bohusl. Koön mot n. o. *T. K.*
- Trisetum flavescens* (L.) PB. Upl. Funbo Sn, Halqued. *A. Fl.*
- Aspidium Lonchitis* Sw. Åreskutan vid Ullån och på Mörvikshummeln. *T. K.*
- Asplenium Breynii* Retz. Bohusl. Korsholmen vid N. Koster; Uddevalla vid Hesselröd. — Norg. Levanger på Borgsöen sparsamt. *T. K.*

— I den uppsats rörande (*Cotula* s.) *Matricaria discoidea*, som finnes införd i Kongl. Wet.-Akad. Förbandl. 1852 p. 189, yttras äfven den förmodan, att den i Langes Dansk. Flor. omnämnda *Anthemis Cotula* β *disciflora* skulle vara denna växt; en förmodan, som äfven upprepas i Hartm. Skand. Flor. Enligt ett original-exemplar, som benäget blifvit meddelat Utg. af Cand. *M. T. Lange*, har det dock visat sig, att så ej är förhållandet, utan att den är en verklig *Anthemis Cotula* L. utan strålblommor.

— Fröns märkvärdiga förmåga att under århundraden kunna bevara sin groddbarhet är visserligen allmänt känd, men ett ytterligare faktum, som bestyrker densamma, torde dock här få anföras. I en af Smålands magraste trakter, Odensjö Socken i Småland, har nyligen en der befintlig, inne i en skog liggande ättchög blifvit uppräfd. I den grop, som derigenom bildades, samt på den uppkastade jorden rundt omkring densamma, uppkom i ymnighet *Anthyllis Vulneraria*, hvars frön desto säkrare måste hafva legat bland de i högen anträffade uråldriga redskaperna, som den för öfrigt ej på flera mils afstånd förekommer. Utan tvifvel måste man derföre tillskrifva dessa frön en ålder af öfver 1000 år, under hvilka de legat i dvala, innan de nu kommit till utveckling, och derigenom lemnat oss ett litet bevis på vegetationens förändring i denna trakt. — På samma sätt uppkom förleden höst här vid Upsala *Lamium incisum* på tomten efter några gamla nedrifna hus, och detta är desto intressantare, som *Wahlenberg* i *Fl. Su.* p. 369 uppgifver den förekomma vid Upsala, men den på många år, så vidt bekant är, ej blifvit återfunnen.